

Рецензии

УДК 821.09(476:4)

EDN: ZE00QO

Новае ў беларускім літаратуразнаўстве, або Па старонках глыбокага даследавання

Н.Л. СЯРЖАНТ

Рэц. на: Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія / У. В. Гніламедаў [і інш.]; навук. рэд. У. В. Гніламедаў, М. У. Мікуліч. – Мінск : Беларуская навука, 2022. – 492 с.

Літаратуразнаўчая імагалогія як навуковая дысцыпліна пачала складвацца дзесьці к пачатку XX ст., хаця сам тэрмін узнік толькі ў канцы стагоддзя. Не паглыбляючыся ў этымалогію тэрміна, у прадмет і аб'ект імагалогіі¹, якія дастаткова падрабязна вытлумачаныя ў рэдактарскай прадмове і іншых раздзелах калектыўнай манаграфіі «Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія», варта адзначыць, што як міждысцыплінарная галіна гуманітарныя імагалогія з сярэдзіны XX ст. трывала замацавалася ў заходняй навуцы ў працах і школах А. Ларталары, Ш. Корбэ, М. Кадо і Д.-А. Пажо, Х. Дызьрынка, Й. Леерэна, а з пачатку XXI ст. была прызнана ў Расіі як асобная сфера літаратуразнаўства. Нароўні з кампаратывістыкай імагалогія досыць трывала ўмацавала незалежныя пазіцыі ў расійскай навуцы, што пацвярджаецца не толькі колькасцю навукоўцаў, якія займаюцца імагалогічнымі даследаваннямі (В.Б. Земскаў, С.Б. Каралёва, Вал.А. Лукаў, Ул.А. Лукаў, Н.П. Міхальская, А.Р. Ашчэпкаў, А.В. Паўлоўская, А.В. Папілава, А.В. Палякоў, В.А. Палякова, У.П. Трыкаў, Л.Ф. Хабібুলіна, В.А. Хораў, К.Я. Рабчыкава, А.А. Казлова і інш.), але і ўключэннем вучэбнай дысцыпліны «Імагалогія» на філалагічных факультэтах у праграмы ВНУ. З 2014 г. па ініцыятыве кафедры рускай і замежнай літаратуры Томскага дзяржаўнага ўніверсітэта заснаваны навуковы часопіс «Імагалогія і кампаратывістыка», спецыяльная мэта якога – «садзейнічаць развіццю імагалогіі, міждысцыплінарнага навуковага кірунку, які вывучае вобразы рэгіёнаў, краін, народаў у родным ці іншакультурным асяроддзі» [1].

Беларуская навука на гэтым шляху, як прызнаюць аўтары нашай работы, робіць першыя крокі, і звязаны яны ў першую чаргу з даследаваннямі ў галіне параўнальнага, кампаратывісцкага літаратуразнаўства: «Першыя сістэмныя крокі літаратуразнаўчай імагалогіі ў Беларусі звязаны з даследаваннямі акадэмічных кампаратывістаў. Многія зместавыя аспекты калектыўных навуковых манаграфій “Беларуская літаратура ў кантэксце славянскіх літаратур. XI–XX стст.” (2006), “Еўрапейскі рамантызм і беларуская літаратура XIX–XX стст.” (2008), “Літаратурная карта Еўропы: кантакты, тыпалогія, інтэртэкстуальнасць” (2012), “Паэтыка літаратурных сувязей” (2017), падрыхтаваных і выдадзеных Інстытутам літаратуразнаўства імя Янкі Купалы НАН Беларусі, так ці інакш звернуты да выяўлення вобразаў нацыянальнага “чужога”, нацыянальнага “іншага” ў беларускім прыгожым пісьменстве» [2, с. 7–8]. Тым не менш, вядома, катэгорыі «іншага», «чужога» і «іншасці», якія выяўляюцца галоўным чынам у поглядзе на іншую культуру, мову і менталітэт якога-небудзь народа ў лі-

¹«Імагалогія» (ад лацінскага «*imago*» – вобраз, адлюстраванне, выява), з ім звязана легітымнае вызначэнне імагалогіі як сферы навуковых ведаў, што мае прадметам вывучэння ўстойлівыя стэрэатыпныя вобразы «іншых», «чужых» этнасаў, краін, культур, іншародных для ўспрымаючай нацыянальнай свядомасці; хоць на ролю назвы напрамку прэтэндуюць усе тры лексемы – «іміджылогія», «імагалогія», «іміджыналогія». Усе яны паходзяць ад тэрміна «вобраз» (*image*, першапачаткова лац. «*imago*» – вобраз, адлюстраванне, уяўленне), але дзве першыя абазначаюць «навуку пра вобразы» (*image + logos*) і адрозніваюцца англійскім (*imagology*) і французскім (*imagology*) варыянтамі вымаўлення. Трэцяе паняцце можна перакласці як «навука пра ўяўленне» (*imaginology*), гэта значыць, пра працэс стварэння вобразаў (ад англ. *imagine* – выдумляць, уяўляць).

таратуры іншага народа застаюцца адной з актуальных праблем сучаснага айчыннага літаратуразнаўства (у рамках і кампаратывістыкі, і імагалогіі як яе часткі або самастойнай дысцыпліны). Успрыманне адной культуры іншай спараджае ўяўленні пра іншы народ ці краіну, якія, у сваю чаргу, паступова складваюцца ў пэўны вобраз. Ён можа ў большай ці меншай ступені адпавядаць рэчаіснасці, а можа і істотна ад яе адрознівацца. Фарміраванне сапраўднага вобраза – працэс, які адбываецца на працягу доўгага прамежку часу і перажывае ўплыў самых разнастайных і нечаканых фактараў, патрабуе вывучэння і даследавання ў рэчышчы адпаведнай навуковай дысцыпліны з улікам міждысцыплінарнага падыходу [4, с. 3].

У калектыўнай манаграфіі «Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія», выдадзенай у 2022 г., вучоныя Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі ўпершыню ў айчыннай навуцы абагулілі вопыт імагалагічных даследаванняў беларускай і еўрапейскіх літаратур на аснове вывучэння вобраза «чужога», «іншага» з прыцягненнем багатага факталагічнага мастацкага і навукова-тэарэтычнага матэрыялу. У манаграфіі прадстаўлена асэнсаванне нацыянальнага менталітэту, характару, сістэмы каштоўнасцей, светабачання, тыпу паводзін рускага, украінскага, польскага, іспанскага, англійскага народаў. З пункту гледжання ўспрымаючага суб'екта – беларускай культуры – дадзеныя этнастэрэатыпы асэнсаваны па кантрасце або падабенстве і служаць характарыстыкай уласнай (беларускай) нацыянальнай самасвядомасці, светаадчування, менталітэту, на што звяртаюць увагу аўтары практычна ўсіх раздзелаў манаграфіі і што пацвярджае вядомую канцэпцыю М.М. Бахціна пра «дыялог культур», у якой вучоны падкрэсліваў, што чужая культура поўна і глыбока раскрывае сябе толькі ў вачах іншай культуры: «Мы ставім чужой культуры новыя пытанні, якіх яна сама сабе не ставіла. Мы шукаем у ёй адказ на гэтыя нашы пытанні, і чужая культура адказвае нам, адкрываючы перад намі новыя свае бакі, новыя сэнсавыя глыбіні» [3, с. 335].

Некаторыя раздзелы манаграфіі цалкам адпавядаюць заяўленай метадалогіі даследавання, напрыклад, А.В. Вальчук «Вобраз Іспаніі і іспанцаў у Беларусі», Н.Л. Бахановіч «Вобраз паляка і польскай зямлі», Т.П. Барысюк «Вобразы Вялікабрытаніі і брытанцаў у сучаснай беларускай паэзіі», у іншых – аўтары ў аспекце імагалогіі выяўляюць мастацкую спецыфіку вобразаў «іншага», «чужога» ў беларускай і еўрапейскіх літаратурах. Відавочна, што ў цэлым усе даследчыцкія стратэгіі ў манаграфіі дапамагаюць пераадолець узаемныя міфы, памылкі і фобіі ў адносінах да «інакшасці», вобразаў «чужога», «іншага» ў выніку вывятлення іх ідэйна-эстэтычнай спецыфікі, этнічнай, сацыякультурнай і моўнай прыналежнасці: «у выніку сістэмна-комплекснага аналізу канкрэтных мастацкіх твораў і творчых індывідуальнасцяў выяўляюцца сістэмна-модульныя асновы і ідэйна-эстэтычная спецыфіка вобразаў “чужога”, “іншага” (паводле этнічнай, сацыякультурнай і моўнай прыналежнасці) у беларускай і некаторых еўрапейскіх літаратурах як аднаго з вызначальных кампанентаў інтэгральнай асновы агульнаеўрапейскага і сусветнага гісторыка-культурнага працэсу» [2, с. 8].

У першых трох раздзелах калектыўнай манаграфіі ў рамках літаратуразнаўчай і гістарычнай імагалогіі прадстаўлены вобразны дыкурс іспанскага, польскага, рускага, украінскага народаў і вобразы топасаў названых краін на аснове аналізу структураўтваральных элементаў «этнічных вобразаў», прасторава-часавых характарыстык у мастацкіх і гісторыка-літаратурных тэкстах у гістарычнай перспектыве XVI–XX ст.

Першы раздзел манаграфіі «Вобраз Іспаніі і іспанцаў у Беларусі» (А.В. Вальчук) пабудаваны на даследаванні вобразаў народа Іспаніі і іспанскай зямлі ў розных пісьмовых крыніцах, кампендыумах, артыкулах, падручніках па геаграфіі, пачынаючы з 1630 г. Аўтар звяртаецца да твора М. Сарбеўскага «*Descriptio gentium*» («Апісанне народа») у польскім перакладзе, помніка старажытнага беларускага пісьменства «Баркулабаўскі летапіс», напісанага беларускім хуткапісам XVII ст, у якім раскрыты не толькі вобразы іспанцаў і Іспаніі, але праз апісанне іспанскіх экспедыцый і адкрыццё імі новых тэрыторый дадзены першыя ўяўленні аб экзатычных невядомых вялікалітоўскім жыхарам цывілізацыях. Далей аўтар разглядае, як пад уплывам геаграфічных адкрыццяў фарміруецца вобраз далёкай Іспаніі ў кампендыуме В. Лубенскага «1703–1767», выдадзеным езуітамі, энцыклапедыі Б. Хмялеўскага, «Кароткім зборніку натуральнай, палітычнай і гістарычнай геаграфіі» А. Мікуцкага 1776 г. У гэтых геаграфічных выданнях падрабязна апісаны дзяржаўны, палітычны лад, эканамічны стан рэгіёнаў, гандлёвыя адносіны Іспанскага каралеўства; падрабязна характарызуецца цэн-

тральныя і перыферычныя гарады і землі; упершыню тлумачыцца этымалогія назвы краіны Іспанія (ад нямецкага *Nis*, захад і *Pania*, каралеўства). Асэнсаваны ў раздзеле вопыт першага параўнальнага даследавання гісторыі развіцця дзвюх краін у кнізе 1820 г. І. Лявелея «Польшча і Іспанія, гістарычная паміж імі паралель у XVI, XVII, XVIII стагоддзях». У высновах падкрэсліваецца, што ў кнізе І. Лявелея ўзноўлена шырокая панарама жыцця Іспаніі ад моманту яе росквіту да заняпаду, раскрыты прычыны развіцця гістарычнага працэсу, абумоўленыя грамадска-палітычнымі фактарамі, а таксама дадзены ўяўленні пра характар іспанцаў і яго эвалюцыю на працягу некалькіх стагоддзяў.

Непасрэдна літаратуразнаўчая імагалогія намячаецца як метады агляду мемуарнай прозы XVIII ст., у аналізе матэрыялаў рускага гістарычнага, літаратурнага і грамадска-палітычнага часопіса «Сын Айчыны» (выходзіў у Санкт-Пецярбургу), дзе ў 1821 г. быў надрукаваны «Погляд на гісторыю іспанскай літаратуры» Ф. Булгарына, які даў першыя ўяўленні аб мастаках слова з Пірэнейскага паўвострава для ўсіх народаў, якія ўваходзілі ў Расійскую імперыю. Гэта не проста экскурс у гісторыю іспанскай літаратуры, але і яе ацэнка, у якой найвышэйшага ўхвалення заслугоўваюць вярышні іспанскага ранняга Адраджэння – Сервантэс і Лопэ дэ Вега, і П. Кальдэрон. Аднак даследчыцкая аналітыка абмяжоўваецца згадкай імёнаў, асноўную ўвагу аўтар раздзела засяроджвае на рэфераце іншай працы Ф. Булгарына – «Успаміны пра Іспанію» (1823 г.), у якім падрабязна прадстаўлены ўражанні аўтара пра краіну, убачаную Булгарыным у час свайго ўдзелу ў напалеонаўскай кампаніі ў чыне капітана і кавалера ордэна Ганаровага легіёна. Завяршаецца раздзел аўтарскай рэцэнзіяй артыкула Л. Шапялёвіча ««Дон Кіхот» Сервантэса» і аналізам вобразаў іспанцаў і іспанак у беларускай лірыцы XX ст. – М. Багдановіча («Іспанскія песні»), Я. Купалы, М. Багуна, М. Танка; прозе В. Быкава («Доўгая дарога дадому»). У выніку вобраз Іспаніі і іспанскага народа, варыяцый нацыянальнага іспанскага характару разгледжаны аўтарам раздзела на матэрыяле розных літаратурных жанраў (летапісы, мемуары, гісторыка-літаратурныя артыкулы, сучасная лірыка) на працягу некалькіх гістарычных эпох. Дзякуючы паслядоўнаму імагалагічнаму метаду даследавання ў аўтара атрымалася раскрыць генезіс і фарміраванне «вобраза Іспаніі і іспанцаў» у культурнай і літаратурнай прасторы Беларусі з XVI ст. да нашых дзён паўнамерна і шматгранна.

Наступныя два раздзелы калектыўнай манаграфіі прысвечаны вывучэнню польскага, рускага і ўкраінскага вектараў у беларускай літаратуры XIX і XX стст. Даследчыца Н.Л. Бахановіч, якая з'яўляецца і аўтарам асобнага выдання «Абліччы іншага ў шматмоўнай літаратуры Беларусі XIX стагоддзя», папярэднічае сваё практычнае даследаванне аглядам навукова-тэарэтычных паняццяў, метадык і інструментарыя імагалогіі з апорай на матэрыялы артыкулаў А.Р. Ашчэпкавай, А.У. Папілавай, Ул.М. Топарава, В.П. Трыкава, В. П. Фельдэ, В.А. Хорава і іншых. Выпрацоўка навуковага апарата з выразным указаннем прадмета, аб'екта, мэты дазволіла даследчыцы разгледзець у шматмоўнай літаратуры Беларусі XIX ст. вобразы палякаў («карняж»), рускіх, украінцаў у суадносінах з беларусамі («літвінамі»). На аснове выкарыстання культурна-гістарычнага метады аналізу, захавання прынцыпу павагі і тактоўнасці ў інтэрпрэтацыі «іншага» Н.Л. Бахановіч прадставіла галерэю вобразаў і этнастэрэатыпаў палякаў і польскай зямлі, Расіі і рускага чалавека, Украіны і ўкраінцаў у беларускай літаратуры XIX ст. У якасці мастацкага матэрыялу прыцягнуты творы Я. Ходзькі «Вызваленая Літва, або пераход цераз Нёман», вершы Я. Чачота, Ф. Рысінскага, аповесць Г. Пузыні «Помста літвінкі. Праўдзівае здарэнне» (на яе матэрыяле разглядаецца развянчанне стэрэатыпаў «літвінскасці» і «польскасці»), «літоўская балада» А. Міцкевіча «Тры Будрысы», раман «Абрусіцелі» Н. Ланскай, вершы на польскай мове А. Бартэльса, на беларускай В. Савіча-Заблоцкага вобраз Расіі і рускіх прадстаўлены ў публіцыстыцы К. Каліноўскага, творах А. Міцкевіча, паэзіі Ф. Багушэвіча, асэнсаваны прычыны частых негатыўных канатацый «рускасці»; больш талерантнай ацэнцы ўдастойваюцца ўкраінцы як «суседзі па няшчасці», якія адчуваюць ціск з боку Расіі (аналіз зроблены на матэрыяле твораў В. Дуніна-Марцінкевіча, У. Сыракомлі).

Комплекснае даследаванне акрэсленай тэмы на матэрыяле шматмоўнай літаратуры Беларусі XIX ст., як і планавалася аўтарам, сапраўды дае плённыя вынікі, якія паглыбляюць уяўленні беларусаў пра сябе ў мінулым [2, с. 101].

Украінскі дыскурс у беларускай літаратуры ХХ ст. прасачыла даследчыца Ж.С. Шаладонава. Яе імагалагічны пошук прысвечаны аналізу асаблівасцей інтэрпрэтацыі тэм і вобразаў Украіны ў творах беларускіх пісьменнікаў. Асаблівая ўвага сканцэнтравана на арыгінальнасці і стэрэатыпнасці ўвасаблення ўкраінскіх топасаў у беларускай паэзіі: казацтва, Днепр, выявы знакавых культурна-гістарычных асоб: І. Катлярэўскага, С. Каўпака, І. Франка, Б. Хмяльніцкага, М. Шчорса, безумоўна, Т. Шаўчэнкі. Вобраз Кабзара раскрыты ў асобным раздзеле, дзе выяўлена спецыфіка мастацка-вобразнага ўвасаблення фігуры Тараса Шаўчэнкі ў творах беларускіх аўтараў, якія перадаюць сацыяльна-псіхалагічнае, індывідуальна-аўтарскае ўспрыманне феномена асобы і творчасці Кабзара праз прызму айчынных культурных традыцый і каштоўнасцей. Высновы даследчыцы, як і ў папярэднім раздзеле дэманструюць прадуктыўнасць імагалагічнага падыходу, бо засваенне іншасці выступае сродкам аўтарскай самарэалізацыі, спрыяе раскрыццю момантаў судакранання беларускай і ўкраінскай нацыянальных стыхій, фарміруе магчымасці больш паўнамернай камунікацыі, і ў канчатковым выніку, – канкрэтызуе разуменне свайго, больш праблемна і выпукла прадстаўляе яго аксіялогію і сэнсавую шчыльнасць як крытэрыі ідэнтычнасці краін і народаў: *«Самакаштоўнасць і знакавасць гэтага творчага акту праяўляецца ў паглыбленні разумення свайго, больш выразным прадстаўленні яго аксіялагічнай каштоўнасці, пашырэнні абсягаў самапазнання беларусаў, раскрыцці ўнікальнасці іх “месцаразвіцця” ва ўсходнеславянскім, еўрапейскім кантэксце»* [2, с. 211].

Сучасная рускамоўная паэзія Беларусі асэнсавана навуковымі рэдактарамі калектыўнай манаграфіі, акадэмікам У.В. Гніламедавым і дацэнтам М.У. Мікулічам. Праз выяўленне тыпалогіі ўзаемасувязей беларускай і рускай літаратур у нацыянальным літаратурна-мастацкім працэсе вызначаны тыпы нацыянальна-культурнай ідэнтыфікацыі сучасных рускамоўных паэтаў Беларусі. На аснове культурна-гістарычнай метадалогіі з элементамі імагалагічнага аналізу ахарактарызаваны вядучыя мадэлі моўнай рэпрэзентацыі этнакультурных канстант у творчасці В. Блажэннага, С. Яўсеевай, І. Катлярова, Ю. Фатнева, А. Жданава, А. Аўруціна, Г. Трэтмана, М. Шэлехава, А. Габрыэля, А. Скарынкіна, А. Крыклівец і іншых аўтараў.

У пятым раздзеле аўтар Т.П. Барысюк на матэрыяле сучаснай беларускай і брытанскай англамоўнай паэзіі выяўляе сувязі канцэптаў «сваё» і «чужое» з літаратуразнаўчымі паняццямі «архетып», «міф», «стэрэатып», «нацыянальны характар», «беларускасць» і «англійскасць». У даследаванні сучаснай беларускай паэзіі падкрэсліваецца іміджаўтваральная функцыя вобразаў Мінска і Лондана (Мінскі і Лонданскі тэксты культуры) для ўспрымання вобразаў Беларусі і Англіі ў цэлым; аналізуюцца вобразна-тэматычныя асаблівасці жанру лімерыка ў сучаснай беларускай і брытанскай англамоўнай паэзіі, раскрываюцца асноўныя функцыі англіцызмаў у вершах сучасных беларускіх паэтаў: альязіі на іншаземныя рэаліі і творы мастацтва і ў якасці экзатычнай рыфмы.

Аўтар шостага раздзела працы Н.В. Якавенка аналізуе вобразы знакавых гістарычных асоб усходнеславянскай гісторыі, спосабы і сродкі адлюстравання ў беларускай, рускай і ўкраінскай прозе пачатку ХХІ ст., асаблівасці аўтарскай інтэрпрэтацыі «сваіх» і «чужых» гістарычных персанажаў і матываў іх учынкаў, супадзенні або разыходжанні гэтай інтэрпрэтацыі з канкрэтна-гістарычнымі фактамі і крыніцамі, якія вядуць да міфалагізацыі і стэрэатыпізацыі вобразаў вядомых людзей старажытнасці і Сярэднявечча.

У заключным, сёмым, раздзеле «Асваенне іншасці ў беларускіх перакладах польскай паэзіі» даследчык С.Л. Мінскевіч абгрунтаваў арыгінальную канцэпцыю іншасці для перакладазнаўства, што дазволіла вызначыць крытэрыі адбору паэтычнага матэрыялу. Аўтар прадставіў тэарэтычныя характарыстыкі крытэрыя іншасці ў навуковым пазнанні рэалій, распрацаваў крытэрыі вызначэння імагалагічнага маркера пры супастаўленні польскамоўных тэкстаў і іх перакладаў. Далей аўтар даследаваў беларускія пераклады паэзіі Адама Міцкевіча, акрэсліў і раскрыў асноўныя крэатыўныя механізмы засваення іншасці ў творах паводле польскамоўнай паэзіі; разгледзеў асваенне іншасці ў польскім перакладчыцкім дыскурсе (на прыкладзе перакладаў паэзіі Максіма Танка). Аўтарам прасочаны і выяўлены тэндэнцыі, як з дапамогай гульні з сэнсамі, нетрывіяльнага выкарыстання рытмічных сродкаў, калейдаскопаў асацыяцый пераасэнсоўваецца іншамоўны, іншакультурны матэрыял і вымалёўваецца на пэўным мастацкім узроўні ў прасторы роднай мовы новы ўзор паэтычнага твора.

У выніку глыбокага параўнальна-тыпалагічнага аналізу, раскрыцця сацыяльна-гістарычных традыцый і каштоўнасцяў, нацыянальна-індывідуальных адрозненняў і падабенстваў, пісьменніцкіх феноменаў, арыгінальнага мастацкага мыслення ў калектыўнай манаграфіі «Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія» зроблены значны крок на шляху выяўлення новых дамінантных характарыстык духоўна-эстэтычнага свету беларускай і еўрапейскіх літаратур – рускай, украінскай, польскай, англійскай, іспанскай [2, с. 11]. Даследчыцкі арыгінальны вопыт кожнага аўтара манаграфіі ўносіць значны ўклад у пераадоленне ўзаемных міфаў і фобій, што ствараюцца ў полі ўспрымання іншай культуры, і садзейнічае ўмацаванню міжнароднай інтэграцыі на ўсіх узроўнях узаемадзеяння розных народаў.

Развіццё імагалогіі звязана з неабходнасцю садзейнічаць узаемаразуменню паміж народамі і мае пэўную гуманітарную мэту – спрыяе пазнаванню народамі адзін аднаго ў складанай мультынацыянальнай еўрапейскай прасторы [5]. Гэта думка Хуго Дызьрынка звязана з тэндэнцыяй палітычнай значнасці літаратуразнаўства ў Еўропе, якая фарміруецца на вачах, і беларуская навука, як мы пераконваемся, не застаецца ўбаку. У сучаснай адкрытай інфармацыйнай прасторы пытанне пра шляхі ўзнікнення стэрэатыпных уяўленняў пра «чужынцаў», прадстаўніка роднай нацыі і пра трансфармацыю гэтых стэрэатыпаў стаіць вельмі востра, таму апісанне, ацэнка і асэнсаванне праўдзівых і памылковых вобразаў народа, этнасу, нацыі, што ствараюцца ў мастацкім тэксце, павінны карэляваць з рэальным культурным кантэкстам, быць максімальна дакладнымі і адэкватнымі. Аўтары калектыўнай манаграфіі «Беларуска-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія» распачалі адну з першых спробаў сістэматызацыі пакуль кропкавых, але цалкам годных і дзейсных пошукаў беларускіх навукоўцаў у гэтым кірунку.

Безумоўна, выданне сведчыць пра новую навуковую галіну, якая склалася ў рэчышчы беларускай кампаратывістыкі, пра тэндэнцыі літаратуразнаўства ў вывучэнні розных феноменаў мастацкай слаvesнай культуры ў міждысцыплінарным аспекце.

Літаратура

1. Имагология и компаративистика [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://journals.tsu.ru/imagology/>. – Дата доступа : 20.12.2022.
2. Беларуская-еўрапейскія літаратурныя ўзаемасувязі і імагалогія / Т. П. Барысюк [і інш.]. – Мінск, 2022. – 492 с.
3. Бахтин, М. М. Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 423 с.
4. Козлова, А. А. Имагологический метод в исследованиях литературы и культуры / А. А. Козлова // Обсерватория культуры. – 2015. – № 3. – С. 118–122.
5. Dyserinck, H. Komparatistische Imagologie. Zur politischen Tragweite einer europäischen Wissenschaft von der Literatur / H. H. // Europa und das nationale Selbstverständnis : Imagologische Probleme in Literatur, Kunst and Kultur des 19. und 20. Jahrhunderts. – Bonn, 1988. – S. 13–33.

Белорусский государственный педагогический университет имени М. Танка

Поступила в редакцию 01.09.2023